

Universal Declaration of Human Rights - Azerbaijani, North (Cyrillic)

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

ИНСАН ХҮҮГУЛАРЫ ҺАГГЫНДА ҮМУМИ БӘЈАННАМӘ

ПРЕАМБУЛА

Бәшәр аиләсинин бүтүн үзвләринә хас олан ләјагәт һиссинин вә онларын бәрабәр вә арылмаз һүгууларынын танынмасынын азадлыг, әдаләт вә үмуми сүлһүн әсасы олдугуну нәзәрә алараг,

инсан һүгууларына етинасызлыг вә нифрәтин бәшәријәти дәһшәтә кәтирән барбаризм һәрәкәтләринә сәбәб олдугуну вә инсанларын сөз вә етигад азадлыгына малик, гөрху вә еһтијачдан азад олдуглары дүнјанын јарадылмасынын бәшәријәтин ән али истәји олдугуну нәзәрә алараг,

инсанын сон васитә кими истибдад вә зүлмә гаришы гыјама галхмаға мәчбур олмамасыны тәммин етмәк үчүн инсан һүгууларынын ганунун һакимијәти илә мүдафиә олунмасынын зәрурилијини нәзәрә алараг,

халглар арасында меһрибан мүнасибәтләрин инкишафыны дәстәкләмәјин вачиблијини нәзәрә алараг,

Бирләшмиш Милләтләрин халгларынын БМТ Низамнамәсиндә әсас инсан һүгууларына, инсан шәхсијәтинин ләјагәт вә дәрјинә, киши вә гадынларын һүгуу бәрабәрлијинә инамларыны тәсдиг етдикләрини вә даһа кениш азадлыг шәраитиндә социал тәрәгги вә һәјат шәраитинин јахшылашдырылмасына јардым етмәји гәт етдикләрини нәзәрә алараг,

үзв дәвләтләрин БМТ илә әмәкдашлыг шәраитиндә инсан һүгууларына вә әсас азадлыгларә үмуми һөрмәт вә онлара әмәл олунмасына јардым етмәји өһдәләринә көтүрдүкләрини нәзәрә алараг,

бу һүгуу вә азадлыгларын характеринин там шәкилдә дәрк олунмасынын һәммин өһдәлијин һәртәрәфли јеринә јетирилмәси үчүн бөјүк әһмијәт кәсб етдијини нәзәрә алараг,

БМТ Баш Ассамблејасы

Инсан һүгуулары Һаггында Үмуми Бәјаннамәни, һәр бир кәсин вә чәмијәтин һәр бир органынын бу Бәјаннамәни рәһбәр тутараг маарифчилик вә тәдрис јолу илә һәммин һүгуу вә азадлыгларә һөрмәт олунмасына јардым етмәси вә милли вә бејналхалг сәвијәдә тәрәггипәрвәр тәдбирләр јолу илә, һәм тәшкилатын үзвү олан халглары, һәм дә онларын јурисдиксијасы алтында олан әразиләрин халглары арасында үмумиләкдә вә еффеktiv танынмасы вә һәјата кечирилмәсинә сәј көстәрмәләри мәгсәдилә бүтүн халглар вә бүтүн дәвләтләрин јеринә јетирмәјә чан атмалы олдуглары вәзифә кими бәјан едир.

Маддә 1

Бүтүн инсанлар ләјагәт вә һүгууларына көрә азад вә бәрабәр доғулурлар. Онларын шүурлары вә вичданлары вар вә бир-бирләринә мүнасибәтдә гәрдашлыг руһунда давраммалыдырлар.

Маддә 2

Һәр бир шәхс иргиндән, дәрисинин рәнкинән, чинсиндән, дилиндән, дининдән, сијаси вә диқәр әгидәсиндән, милли вә ја социал мәншәјиндән, әмлак, социал мөвге вә диқәр вәзијәтиндән асылы олмајараг бу Бәјаннамәдә елан олунмуш бүтүн һүгуу вә азадлыгларә малик олмалыдыр.

Бундан әлава, һәммин шәхсин мәнсуб олдугу өлкәнин вә ја әразинин, һәммин әразинин мүстәгил, гәјумлуғ алтында олан, өзүидәрәолунмајан вә ја суверенлији һәр һансы шәкилдә мәһдудлашмыш олмасындан

асылы олмajara, сyасы, һуғуи вә бернәлхалг статусундан асылы олараг һеч бир аҗры-сечкилик гоҗулмамалыдыр.

Маддә 3

Һәр бир шәхсин яшамаг, азадлыг вә шәхси тохунулмазлыг һуғуи вар.

Маддә 4

Һеч ким көлә вә ја асылы вәзиҗәтдә сахланыла билмәз; гулдарлыг вә гул тичарәти бүтүн формаларда гадаган едилир.

Маддә 5

Һеч ким ишкәнчәдә вә ја гәддар, гегри-инсани вә ја онун ләҗагәтини алчалдан мүнәсибәтә вә чәзаја мәрүз галмамалыдыр.

Маддә 6

Һәр бир шәхс һарада олмасындан асылы олмajara өзүнүн һуғуи субъект. тилиҗинин танылмасы һуғуи маликдир.

Маддә 7

Бүтүн инсанлар ганун гаришысында барабардирләр вә ганун тәрәфиндән барабар мүдафиә һуғуи маликдирләр. Бүтүн инсанлар бу Бәјаннамәни позан һәр һансы аҗры-сечкиликдән вә белә аҗры-сечкилиҗә һәр һансы чәһддән барабар мүдафиә олунма һуғуи маликдирләр.

Маддә 8

Һәр бир шәхс Конституцијанын вә ја ганунун она вердиҗи һуғуларын позулмасы заманы сәләһиҗәтли милли мәһкәмәләр тәрәфиндән һуғуларынын барна олунмасы һуғуи маликдир.

Маддә 9

Һеч ким өзбашына һәбсә, тутулмаја вә ја сүркүнә мәрүз гала билмәз.

Маддә 10

Һәр бир шәхс онун һуғуи вә вәзиғәләринин тәјини вә она гаришы ирәли сүрүлмүш чинағәт иттиһамынын әсаслылығынын мүәҗҗәнләшдирилмәси үчүн онун ишинин мүстәғил вә битәрәғ мәһкәмәдә, там барабарлик әсасында, ашкарлыг вә әдаләтин бүтүн тәләбләринин көзләнилмәси шәраитиндә бахылмасы һуғуи маликдир.

Маддә 11

1. Чинағәт төрәтмәкдә иттиһам олунан һәр бир шәхс күнаһы она мүдафиә үчүн бүтүн имканларын тәмин олундуғу ачыг мәһкәмә истинтагында гануни шәкилдә сүбут олунанадәк күнаһсыз һесаб едилмәк һуғуи маликдир.

2. Һеч бир кәс милли ганунверичилик вә ја бернәлхалг һуғуи әсасән төрәдилдиҗи заман чинағәт һесаб едилмәҗән һәрәкәт вә ја һәрәкәтсизлик үчүн чинағәтдә иттиһам олунма билмәз. Ејни заманда чинағәтин төрәдилдиҗи заман тәтбиг олунма биләчәк чәзадан даһа ағыры тәтбиг олунма билмәз.

Маддә 12

Һеч ким шәхси вә аилә һәҗәтына мүдаһиләҗә, евинин тохунулмазлыгына, мәктүблашмасынын кизиллиҗинә, шәрәф вә нүфузуна өзбашына гәсдә мәруз гала билмәз. Һәр бир шәхсин белә мүдаһилә вә гәсдән ганун тәрәфиндән мүдафиә олунмаг һүгуу вар.

Маддә 13

1. Һәр бир шәхс һәр бир өлкә һүдудунда сәрбәст һәрәкәт етмәк вә јашаҗыш јери сечмәк һүгууна маликдир.
2. Һәр бир шәхс өз өлкәси дә дахил олмагла истәнилән өлкәни тәрк етмәк вә өз өлкәсинә гаҗытмаг һүгууна маликдир.

Маддә 14

1. Һәр бир шәхс диқәр өлкәләрдә тәғибдән сығыначаг ахтармаг вә бу сығыначагдан истифадә етмәк һүгууна маликдир.
2. Бу һүгуг һәгигәтән дә гејри-сјаси чинаҗәт вә ја Бирләшмиш Милләтләр Тәшкилатынын мәгсәд вә принципәринә зидд һәрәкәт төрәдилмәсинә әсасланан тәғибләр заманы истифадә олуна билмәз.

Маддә 15

1. Һәр бир шәхс вәтәндашлыг һүгууна маликдир.
2. Һеч ким өзбашына олараг вәтәндашлыгдан вә вәтәндашлыгыны дәјишмәк һүгугундан мәһрум едилә билмәз.

Маддә 16

1. Јеткинлик јашына чатмыйш кишиләр вә гадылар ирги, милли вә дини әләмәтләринә кәрә һеч бир мәһдудийәт гәрулмадан никаһа дахил олмаг вә аилә гурмаг һүгууна маликдиләр. Онлар никаһа дахил оларкән, никаһ мүддәтиндә вә онун позулмасы заманы ени һүгуглардан истифадә едиләр.
2. Никаһ, никаһа дахил олан һәр ики тәрәфин азад вә там разылығы оларса бағлана биләр.
3. Аилә чәмијәтин тәбиш вә башылыча груп ваһидидир вә чәмијәт вә дөвләт тәрәфиндән мүдафиә олунма һүгууна маликдир.

Маддә 17

1. Һәр бир шәхсин һәм тәкбашына, һәм дә диқәрләри илә бирликдә мүкијәтә саһиб олма һүгуу вар.
2. Һеч ким өзбашына олараг мүкијәтдән мәһрум едилә билмәз.

Маддә 18

Һәр бир шәхс дүшүнчә, вичдан вә дин азадлығы һүгууна маликдир; бу һүгуга өз динини вә етигадыны дәјишмәк азадлығы вә өз дининә вә инанчларына тәһсил, дуа вә дини вә ритуал ајинләр заманы тәкликдә вә ја башигалары илә бирликдә, ашкар вә ја фәрди шәкилдә етигад етмәк азадлығы дахилдир.

Маддә 19

Һәр бир шәхс әгидә вә ону сәрбәст ифадә етмәк азадлығы һүгууна маликдир; бу һүгуга манеәсиз олараг әгидәҗә малик олмаг вә информасија вә идејалары дөвләт сәрһәдләриндән асылы олмајараг истәнилән васитәләрлә ахтармаг, әлдә етмәк вә јаумаг азадлығы дахилдир.

Маддә 20

1. Һәр бир шәхс динч ығынчаглар вә ассосиациялар азадлығы һүгууна маликдир.

2. Һеч бир шәхс һәр һансы бир ассосиацияга гошулмаға мәчбур едилә билмәз.

Маддә 21

1. Һәр бир шәхс дәвләтин идарә олунамасында билаваситә вә ја азад шәкилдә сечилмиш нүмајәндәләр вәситәсилә иштирак етмәк һүгууна маликдир.

2. Һәр бир шәхс өз өлкәсində дәвләт хидмәтиндә гулуз етмәк үчүн барабәр имкана малик олмаг һүгууна маликдир.

3. Халғын ирадәси игтидар һакимийәтинин әсасы олмалыдыр; бу ирадә өз ифадәсини кизли сәсвермә јолу илә, үмуми вә барабәр сечки һүгуу вә ја сәсвермәнин азадлығыны тәмин едән диқәр ејнимәналы формалар әсасында кечирилән мұтамади вә сахталаидырылмалыш сечкиләрдә тапмалыдыр.

Маддә 22

Һәр бир шәхс чәмијәтин үзвү кими социал мұдафиә һүгууна вә милли сәјләр вә бернәлхалг әмәкдашлығы јолу илә вә һәр бир дәвләтин структуру вә ресурсларына ујун олараг онун ләјагәтинин мұдафиәси вә шәхсийәтинин азад инкишафы үчүн игтисади, социал вә мәдәни саһәләрдә һүгууларә маликдир.

Маддә 23

1. Һәр бир шәхсин әмәк, сәрбәст иш јери сечмәк, әдаләтли вә јахшы иш шәраити вә ишсизликдән мұдафиә һүгуу вар.

2. Һәр бир шәхс һеч бир ајры-сечкилик олмадан ејни иш үчүн ејни әмәк һаггы алмаг һүгууна маликдир.

3. Һәр бир ишләјән шәхс, әмәјинин ләзым кәләрсә диқәр социал мұдафиә вәситәләрилә тамамланан, онун өзүнүн вә аиләсинин лајигли доланышығыны тәмин едә билән әдаләтли вә гәнаәтбәхш өдәнилмәси һүгууна маликдир.

4. Һәр бир шәхсин һәмакарлар иттифагы јаратмаг вә өз социал марагларыны мұдафиә етмәк үчүн һәмакарлар иттифагларына дахил олмаг һүгуу вар.

Маддә 24

Һәр бир шәхсин истираһәт вә асудә вахт, о чүмләдән иш күнүнүн аглабатан һүдуду вә өдәнилән мұтамади мәзунийәт һүгуу вар.

Маддә 25

1. Һәр бир шәхс онун өзүнүн вә аиләсинин сәһһәт вә рифаһыны тәмин етмәк үчүн ләзым олан, гиду, кејим, тибби хидмәт вә ләзыми социал тәминат да дахил олмагла һәјат сәвијәси һүгууна вә ишсизлик, хәстәлик, әлилик, дул галма, гочалыг вә ондан асылы олмајан сәбәбләр үзүндән јашајыш вәситәләринин итирилмәси заманы тәминат һүгууна маликдир.

2. Аналығы вә ушаглығы хүсуси сајгы вә јардым алмаг һүгууна маликдирләр. Һәм никаһ нәтичәсində һәм дә никаһдан кәнар доғулмаш ушаглар ејни социал мұдафиәдән истифадә етмәлидирләр.

Маддә 26

1. Һәр бир шәхсин тәһсил һүгуу вар. Ән азы ибтидаи вә үмуми тәһсил пулсуз олмалыдыр. Ибтидаи тәһсил ичбари олмалыдыр. Һәр кәс технику вә пешә тәһсили алмаг имканына малик олмалыдыр, али тәһсил дә һәр кәсин габилујәти әсасында һәмјә ејни дәрәчәдә мұрәссәр олмалыдыр.

2. Тәһсил инсан шәхсијәтинин там инкишафына вә инсан һүгүглары вә әсас азадлыглары һөрмәтин артырылмасына јөнәлдилмәлидир. Тәһсил халглар, ирги вә дини группар арасында гарышылыгы аңлашманын, дөзүмлүлүгүн вә достлугун мөһкәмләндирилмәсинә вә Бирләшмиш Милләтләрин сүлһү горуна саһәсиндә фәалијәтинә јардым етмәлидир.

3. Валидејиләр өз азяшылы ушагларынын тәһсил нөвүнү сечмәкдә үстүнлүә маликдирләр.

Маддә 27

1. Һәр бир шәхс чәмијәтин мәдәни һәјатында сәрбәст иштирак етмәк, инчәсәнәтдән һәзз алмаг, елми тәрәггидә иштирак етмәк вә онун фәјдасындан истифадә етмәк һүгүгуна маликдир.

2. Һәр бир шәхс мүәллифи олдугу елми, әдәби, вә инчәсәнәт әсәрләринин нәтичәсиндә мејдана чыхан мадди вә мәнәви мәнәфеләринин горунамасы һүгүгуна маликдир.

Маддә 28

Һәр бир шәхсин бу Бәјаннамәдә әкс олуңмуш һүгүг вә азадлыгларын там тәмнин олуңдугу социал вә бејнәлхалг дүзүм һүгүгу вар.

Маддә 29

1. Һәр бир шәхс јалныз онун азад вә там инкишафы мүмкүн олдугу чәмијәт гарышысында вәзифәләр дашыыр.

2. Өз һүгүг вә азадлыгларыны һәјата кечирәркән һәр бир шәхс јалныз елә мәнһудидијәтләрә мәрүз гала биләр ки, онлар ганун тәрәфиндән диқәрләринин һүгүг вә азадлыгларынын танынмасы вә һөрмәт олуңмасынын тәмнин едилмәси вә демократик чәмијәтин әхлаги, ичтимай асајиш вә үмуми рифаһ тәләбләрини өдәмәк мәгсәдилә тәјин едилмиш олсун.

3. Бу һүгүг вә азадлыгларын һәјата кечирилмәси Бирләшмиш Милләтләр Тәшкилатынын мәгсәд вә принципәринә зидд олмамалыдыр.

Маддә 30

Бу Бәјаннамәдә һеч нә һәр һансы дөвләтә, шәхсләр группуна вә ары-ары шәхсләрә Бәјаннамәндә елан олуңмуш һүгүг вә азадлыгларын мәнһвинә јөнәлмиш һәр һансы фәалијәтлә мәшгул олмаг вә ја һәр һансы һәрәкәти төрәтмәк һүгүгунун верилмәси киши тәфсир олуна билмәз.
